

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Savonia-ammattikorkeakoulu katsoo, että perheenyhdistämisen yhden vuoden odotusaika heikentää merkittävästi Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden kohdemaana. Muutos vaikuttaa erityisesti perheellisiin hakijoihin, jotka tekevät opiskelumaata koskevan päätöksen koko perheen näkökulmasta.

Savonian näkemyksen mukaan vaikutus kohdistuu keskeisiin rekrytointimarkkinoihin, joilla 25–35-vuotiaat ja perheelliset hakijat muodostavat merkittävän osan potentiaalisesta opiskelijakunnasta. Tämä johtaa käytännössä hakemusten vähenemiseen sekä opiskelupaikkojen vastaanottamatta jättämiseen.

Muutos ei ainoastaan vähennä hakijamääriä vaan myös muuttaa hakijaprofiilia nuorempaan ja yksin muuttavaan suuntaan, mikä voi heikentää työmarkkinoille suuntautuvan osaajapoolin laatua ja sitoutumista Suomeen.

Savonia esittää, että odotusaikaan sisällytetään joustomekanismi, joka mahdollistaa poikkeamisen erityisesti korkeakoulututkinto-opiskelijoiden, työvoimapula-alojen ja lapsiperheiden kohdalla.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Savonia katsoo, että esityksessä oleskelulupaprosessin ja opiskelijavalinnan välinen suhde jää epäselväksi ja lisää epävarmuutta järjestelmän toimivuuteen. Korkeakoulu voi hyväksyä opiskelijan

tutkinto-ohjelmaan ja opiskelija voi maksaa lukuvuosimaksun, mutta oleskelulupa voidaan silti evätä lupaharkinnan perusteella.

Tämä lisää tilanteita, joissa opiskelupaikka jää täyttymättä hyväksymispäätöksestä huolimatta. Se aiheuttaa opiskelijalle taloudellista epävarmuutta ja korkeakoululle hallinnollista työtä, mainehaittaa sekä vaikeuttaa koulutuksen toteutuksen suunnittelua.

Savonia pitää tärkeänä, että sääntelyssä selkiytetään korkeakoulujen ja viranomaisten välistä työnjakoa ja vahvistetaan järjestelmän ennakoitavuutta siten, että opiskelijavalinnalla on selkeä ja johdonmukainen suhde oleskelulupaharkintaan.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Savonia katsoo, että opiskelijan kielitaitoa koskevan arvioinnin tulee perustua ensisijaisesti korkeakoulun tekemään opiskelijavalintaan. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa kielitaitoedellytys koskee opetuskielen, usein englannin, riittävää hallintaa eikä sitä tule sekoittaa pysyvään oleskeluun tai kotoutumiseen liittyviin suomen tai ruotsin kielen vaatimuksiin.

Rinnakkainen viranomaisarviointi opiskelijavalinnan jälkeen heikentää järjestelmän ennakoitavuutta ja voi johtaa tilanteisiin, joissa opiskelija hyväksytään koulutukseen mutta ei saa oleskelulupaa epäselvin tai korkeakoulun arviosta poikkeavin perustein.

Savonia katsoo, että tällainen tilanne aiheuttaa merkittäviä riskejä opiskelijakokemukselle, korkeakoulujen toiminnan suunnittelulle sekä Suomen maineelle opiskelumaana. Tämän vuoksi viranomaisen poikkeava arvio tulee rajata vain ilmeisiin väärinkäytös- tai epäselvyystilanteisiin.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

Savonia pitää toimeentuloedellytysten täsmentämistä sääntelyn selkeyden kannalta perusteltuna. Samanaikaisesti Savonia katsoo, että vaatimusten käytännön soveltaminen kiristyy ja lisää hakemusten hylkäysriskiä.

Monissa tilanteissa opiskelijalla voi olla realistinen suunnitelma opintojen rahoittamiseksi, mutta lukuvuosimaksujen, elinkustannusten ja epävarmojen työmahdollisuuksien yhteisvaikutus voi estää oleskeluluvan saamisen tai johtaa opintojen keskeytymiseen.

Savonia katsoo, että toimeentuloedellytyksiä koskevan sääntelyn yhteydessä tulee kansallisesti huolehtia siitä, että opiskelijoille annetaan selkeä ja realistinen kuva elinkustannuksista ja työmahdollisuuksista Suomessa sekä varmistetaan yhtenäinen soveltamiskäytäntö.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Savonia korostaa, että esityksellä on merkittäviä vaikutuksia kansainväliseen opiskelijarekrytointiin, opiskelijavirtojen ennakoitavuuteen sekä korkeakoulujen hallinnolliseen työhön. Erityisesti epävarmuus opiskelijavalinnan ja oleskelulupaharkinnan välillä lisää riskejä sekä opiskelijoille että korkeakouluille.

Esitys voi lisätä myös korkeakoulujen hallinnollista kuormitusta muun muassa kielitaidon dokumentoinnin, opiskelijavalintojen perustelun ja neuvontatehtävien osalta.

Savonia painottaa, että kansainväliset opiskelijat ovat keskeinen osa korkeakoulujärjestelmän kansainvälistymistä, alueellista elinvoimaa ja osaavan työvoiman saatavuutta. Sääntelyä tulee tarkastella maahanmuuttopolitiikan lisäksi myös koulutus- ja työvoimapolitiikan näkökulmasta.

Savonia pitää tärkeänä, että lakimuutosten vaikutuksia seurataan systemaattisesti ja että sääntelyä tarkennetaan tarvittaessa, mikäli se heikentää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien kohdemaana.

Iire Antti

Savonia-ammattikorkeakoulu oy - Kansainvälisyysjohtaja